

MỘT SỐ BIỆN PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG CỦA HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ Ở CƠ SỞ HIỆN NAY

■ Đại tá, tiến sĩ NGUYỄN VĂN VINH

Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam khoá IX đã ra Nghị quyết "Về đổi mới và nâng cao chất lượng hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn". Đây là lần đầu tiên Đảng ta ra Nghị quyết chuyên đề về vấn đề này. Điều này là một minh chứng rất cụ thể cho thấy sự nhạy bén và sáng tạo trong phong cách lãnh đạo và đề ra đường lối cách mạng đúng đắn của Đảng cộng sản Việt Nam. Nghị quyết đã đề cập đến hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn ở nước ta hiện nay bao gồm các bộ phận như: Tổ chức Đảng ở cơ sở; Chính quyền cơ sở; Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị như: Hội nông dân, Hội phụ nữ, Hội cựu chiến binh, Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. Ngoài ra, trong hệ thống chính trị ở cơ sở còn có các tổ chức quản lý của nhân dân ở cấp dưới chính quyền xã, phường, thị trấn như: Thôn, bản, ấp, xóm.

Việc "Đổi mới và nâng cao chất lượng hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn" hiện nay là một trong những vấn đề cơ bản, quan trọng và cấp thiết của sự nghiệp cách mạng nước ta. Nó có quan hệ mật thiết, máu thịt tới sự sống còn, sự thành bại của thời kỳ tiếp tục đổi mới, đẩy mạnh CNH - HDH đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa hiện nay. Sở dĩ như vậy là vì: Trước hết, cần thấy rằng, các cơ sở xã, phường, thị trấn ở nước ta là nơi tuyệt đại bộ phận nhân dân lao động cư trú, sinh sống; là

cầu nối trực tiếp toàn bộ hệ thống chính trị với nhân dân. Hệ thống chính trị ở cơ sở có vai trò rất quan trọng trong việc giáo dục, tuyên truyền, vận động, tổ chức và giúp đỡ nhân dân thực hiện mọi chủ trương, đường lối chính sách của Đảng, pháp luật của nhà nước và chống lại mọi sự chống phá của kẻ thù đối với công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta; tăng cường đoàn kết toàn dân, phát huy quyền làm chủ của nhân dân, để phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Hơn nữa, trong thời gian vừa qua, bên cạnh những việc đã làm được của hệ thống chính trị như: ở phần lớn của cơ sở đã tích cực thực hiện nhiệm vụ, thực hiện quy chế dân chủ ở các khu dân cư, cùng với nhân dân tạo nên những thành tựu mới trong phát triển kinh tế xã hội và giữ vững an ninh chính trị ở cơ sở, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, góp phần làm thay đổi rõ rệt bộ mặt nông thôn và thành thị. Tuy nhiên, hệ thống chính trị cơ sở ở không ít các tỉnh, thành hiện nay vẫn còn nhiều mặt yếu kém, chưa tương xứng và ngang tầm với vị trí, vai trò của nó. Cụ thể là: Năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của một số tổ chức Đảng ở cơ sở còn yếu; công tác quản lý, tổ chức thực hiện và vận động nhân dân ở nhiều cơ sở còn bất cập. Tình trạng tham nhũng, quan liêu, ức hiếp quần chúng, mất đoàn kết nội bộ, vi phạm quyền làm chủ của nhân dân ở một số địa phương, ngành, cơ quan và đơn vị vẫn còn xảy ra, cá biệt có nơi diễn ra ở mức độ trầm trọng, gay gắt. Chức năng, nhiệm vụ của các bộ phận trong hệ thống chính trị ở cơ sở của một

(*) Học viện Chính trị Quân sự

số không ít địa phương, đơn vị chưa được xác định rành mạch, trách nhiệm không rõ ràng. Phương thức, nội dung, biện pháp hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở của nhiều địa phương còn chậm đổi mới, thiếu tính sáng tạo, không phù hợp với thực tiễn cuộc sống.

Những hạn chế, yếu kém nói trên là một trong những nguyên nhân rất quan trọng làm ảnh hưởng và cản trở không nhỏ tới công cuộc đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ở nước ta hiện nay. Mà trước hết, nó gây trở ngại không nhỏ tới tiến trình phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương, ngành và đơn vị. Một trong những nguyên nhân rất cơ bản, quan trọng gây ảnh hưởng và tạo ra những yếu kém nói trên của hệ thống chính trị cơ sở ở nước ta trong thời gian qua cũng như hiện nay đã được chỉ ra trong Nghị quyết Hội nghị lần thứ 5 BCH Trung ương Đảng khoá IX về: "Đổi mới và nâng cao chất lượng hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn", đó là: "Những yếu kém đó có phần trách nhiệm của bản thân hệ thống chính trị. Một nguyên nhân quan trọng là từ Trung ương đến các cấp, các ngành chưa nhận thức đúng vai trò, vị trí của cơ sở; quan liêu, không sát cơ sở, nhân dân, không kịp thời bàn định, các chủ trương, chính sách để củng cố, tăng cường, các tổ chức và đội ngũ cán bộ cơ sở"⁽¹⁾. Vì vậy, hiện nay việc xây dựng và nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở là một trong những nhiệm vụ chính trị cơ bản, quan trọng và cấp thiết của cách mạng nước ta hiện nay.

Để tiếp tục xây dựng và nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn ở nước ta hiện nay, trước mắt và chủ yếu nên tập trung thực hiện tốt một số biện pháp chủ yếu như sau:

Một là, cần tiếp tục xác định rõ hơn nữa về chức năng, nhiệm vụ của từng tổ chức trong hệ thống chính trị ở cơ sở, đồng thời xây dựng mối quan hệ đoàn kết, phối hợp công tác giữa các tổ chức, các bộ phận trong hệ thống chính trị ở cơ sở dưới sự lãnh đạo chặt chẽ của đảng bộ, chi bộ cơ sở. Đổi mới và nâng cao chất lượng hoạt động của hội đồng

nhân dân và uỷ ban nhân dân xã, phường, thị trấn. Một trong các mục tiêu hoạt động của các tổ chức này là phải gần dân, thường xuyên quan tâm và đảm bảo các quyền lợi thiết thực, hợp pháp của nhân dân; đồng thời có biện pháp thích hợp để tranh thủ và phát huy cao nhất sức mạnh của nhân dân vào phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội ở cơ sở. Qua đó góp phần thiết thực vào việc xây dựng, củng cố và nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở, xã, phường, thị trấn ở nước ta hiện nay.

Hai là, thường xuyên chăm lo bồi dưỡng, xây dựng đội ngũ cán bộ ở cơ sở luôn có đủ phẩm chất, năng lực đáp ứng kịp thời nhiệm vụ cách mạng nói chung, nhiệm vụ ở cơ sở nói riêng. Sở dĩ phải quan tâm và làm tốt biện pháp này là vì: Đội ngũ cán bộ ở cơ sở là lực lượng nòng cốt đi tiên phong trong xây dựng và phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội ở cơ sở. Trong giải pháp này, trước hết cần tập trung giáo dục, bồi dưỡng và giúp đỡ để đội ngũ cán bộ cơ sở luôn có phẩm chất chính trị tốt, phẩm chất đạo đức cách mạng trong sáng, có năng lực trí tuệ và có khả năng tổ chức, hoạt động thực tiễn. Trong xây dựng đội ngũ cán bộ ở cơ sở, cần coi trọng và thực hiện tốt hơn nữa vấn đề cơ bản là: Thường xuyên kết hợp chặt chẽ sự kiên trì rèn luyện, phấn đấu của mỗi cán bộ trong học tập, tu dưỡng, công tác với sự quan tâm, chăm lo giáo dục, bồi dưỡng, đào tạo của cấp uỷ và thủ trưởng cơ sở đối với đội ngũ này. Trong đó, chú ý đưa cán bộ vào hoạt động thực tiễn trong nhiều lĩnh vực để rèn luyện, nâng cao năng lực của cán bộ cơ sở. Trong quá trình xây dựng đội ngũ cán bộ cơ sở bên cạnh việc thường xuyên khen thưởng thoả đáng những cán bộ gương mẫu, có nhiều đóng góp với địa phương thì đồng thời có biện pháp xử lý kịp thời, đúng pháp luật những cán bộ thoái hoá, biến chất, tham nhũng, buôn lậu những người không còn là "công bộc" của nhân dân.

Ba là, tiếp tục xây dựng, củng cố và hoàn thiện quy chế dân chủ ở cơ sở xã, phường, thị

trần. Đây là một trong những biện pháp cơ bản, quan trọng để đổi mới và củng cố chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở hiện nay. Để làm tốt nội dung này, cần thực hiện tốt các biện pháp cụ thể là: Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo sự phối hợp thực hiện của các cấp uỷ đảng, chính quyền, mặt trận và các đoàn thể nhân dân. Tiếp tục tuyên truyền sâu rộng cho cán bộ, đảng viên và nhân dân về những quan điểm chỉ đạo của Trung ương Đảng và những nội dung cơ bản trong quy chế dân chủ ở cơ sở để họ có biện pháp thiết thực, phù hợp, có hiệu quả trong tổ chức thực hiện. Tiếp tục đưa công tác lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở vào nề nếp có chất lượng, hiệu quả ngày càng cao hơn. Một trong những biện pháp thiết thực để hoàn thiện quy chế dân chủ ở cơ sở là: Mọi tổ chức đảng, chính quyền cũng như mỗi cán bộ, đảng viên và nhân dân phải tích cực, tự giác và gương mẫu trong thực hiện các nội dung quy chế dân chủ ở cơ sở. Trong đó, cán bộ và đảng viên là những người phải đi đầu trong quá trình thực hiện quy chế dân chủ này, để làm gương cho quần chúng noi theo. Một trong những mục tiêu cơ bản, quan trọng cần phải đạt được trong giải pháp này là: Thông qua các biện pháp, nội dung thực hiện phải đảm bảo quyền làm chủ thực sự, thực tế của các tầng lớp nhân dân lao động trên mọi lĩnh vực kinh tế xã hội. Có như vậy, vấn đề xây dựng, củng cố và hoàn thiện quy chế dân chủ ở cơ sở mới thực sự đi vào thực tiễn cuộc sống của nhân dân và kịp thời đáp ứng những lợi ích thiết thực, chính đáng của quần chúng nhân dân.

✕ Bốn là, thường xuyên giáo dục và giúp đỡ nhân dân ở các cơ sở, xã, phường, thị trấn luôn nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, sẵn sàng nhận rõ và kịp thời đập tan mọi âm mưu; phá hoại của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch đối với sự nghiệp cách mạng nước ta nói chung, sự nghiệp xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội của từng địa phương nói riêng. Trong giải pháp này, trước hết các cấp uỷ đảng và chính quyền địa phương ở cơ sở cần phải có những biện pháp đúng đắn, sáng tạo để kịp thời tập hợp và tổ chức nhân

dân đập tan âm mưu "diễn biến hoà bình", bạo loạn lật đổ và âm mưu gây chia rẽ, hận thù dân tộc trong nhân dân của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch.

Năm là, nêu cao vai trò, trách nhiệm của lực lượng vũ trang nhân dân trong xây dựng hệ thống chính trị ở cơ sở. Đối với các lực lượng vũ trang nhân dân, Nghị quyết này có một ý nghĩa hết sức quan trọng. Là một đội quân chiến đấu, đội quân công tác, các đơn vị quân đội đóng quân ở nhiều địa bàn rất gần gũi với cơ sở và gần gũi với dân. Mặt khác, trong công tác dân vận và vận động quần chúng, cán bộ và chiến sỹ chúng ta có nhiều điều kiện để góp phần giúp địa phương ổn định đời sống, phát triển kinh tế - xã hội - gắn với quốc phòng - an ninh và đặc biệt là giúp vào việc củng cố, nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở xã, phường, thị trấn... như giúp cơ sở, củng cố hoạt động của các tổ chức đoàn thể địa phương (thanh niên, phụ nữ, mặt trận), của chính quyền cơ sở, của lực lượng vũ trang phường, xã, thị trấn. Thực tế hoạt động này đã giúp ích rất nhiều vào việc góp phần đổi mới và nâng cao chất lượng của hệ thống chính trị ở cơ sở, nhất là tại các địa bàn trọng yếu, vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo.

Hiện nay, các thế lực thù địch đang tìm mọi cách để phá hoại khối đoàn kết toàn dân, phá hoại sự đoàn kết trong Đảng và hiệu lực điều hành của Nhà nước. Âm mưu đó có thực hiện được hay không chính là tùy thuộc vào bản thân chúng ta "Thế trận lòng dân" sẽ đảm bảo cho sự nghiệp đổi mới thành công như: "Thế trận nhân dân" đã giúp chúng ta đánh thắng các kẻ thù xâm lược trước đây. Thực hiện tốt nội dung Nghị quyết Trung ương 5 lần này và đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở sẽ có ý nghĩa rất quyết định trong việc xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa vì mục tiêu: Dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.■

(1) Văn kiện Hội nghị lần thứ 5 BCH TƯ 3 khoá IX, NXB CTQG, Hà Nội, 2002, tr 166,167